

Briuselis, 2016 06 15
COM(2016) 396 final

KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

Konsultacijos dėl 2017 m. žvejybos galimybių pagal bendrą žuvininkystės politiką

{SWD(2016) 199 final}

KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

Konsultacijos dėl 2017 m. žvejybos galimybių

pagal bendrą žuvininkystės politiką

ĮVADAS

Šiame komunikate išdėstomi Komisijos teikiamų 2017 m. žvejybos galimybių pasiūlymų principai. Valstybės narės, patariamąsios tarybos, suinteresuotieji subjektai ir visuomenė raginami iki 2016 m. rugsėjo 1 d. teikti siūlymus dėl šių politikos gairių. Šį komunikatą taip sudaro įpareigojimo iškrauti laimikį vykdymo, didžiausio galimo tausios žvejybos laimikio (DTL, angl. santr. MSY) užtikrinimo pažangos ir žvejybos išteklių padėties metinė ataskaita¹.

2017 m. žvejybos galimybės bus nustatomos atsižvelgiant į 2014 m. bendros žuvininkystės politikos (BŽP) tikslus ir remiantis patikimiausiomis mokslinėmis rekomendacijomis². Pagal BŽP tam tikrų išteklių žvejybos intensyvumas turėtų būti kuo greičiau ir ne vėliau kaip iki 2020 m. suderintas su DTL tikslu, nustatytu BŽP reglamento 2 straipsnio 2 dalyje. Jei mokslinių rekomendacijų neturima, Komisija, atsižvelgdama į BŽP tikslus, taikys atsargumo principą.

Šis komunikatas parengtas remiantis 2016 m. pradžioje teisėkūros institucijų pasiektu susitarimu dėl daugiamečio Baltijos jūros išteklių valdymo ir žvejybos plano³. Šiuo planu bus remiamasi nustatant atitinkamų išteklių bendrus leidžiamus sužvejoti kiekius (BLSK).

dauguma Viduržemio jūros išteklių ir toliau peržvejojami, o BLSK grindžiamų jų žvejybos galimybių ES lygmeniu nėra nustatyta⁴. Komisijos nuomone, šiai situacijai iš esmės pakeisti reikalingi skubūs veiksmai.

Dar vienas elementas, į kurį reikia atsižvelgti, – 2015 m. nustatytas įpareigojimas iškrauti laimikį vykdant žvejybą Baltijos jūroje ir pelaginių žuvų žvejybą ir laipsniškas šio įpareigojimo taikymas nuo 2016 m. specifinei priedugnio žuvų žvejybai Atlanto vandenyno ir Šiaurės jūros baseinuose. 2017 m. įpareigojimas bus pradėtas taikyti ir minėtuose jūrų baseinuose vykdomai kai kurių kitų tipų žvejybai, taip pat Viduržemio ir Juodosios jūrų baseinuose priedugnio žuvis žvejojantiems laivynams.

SUSITARIMAS DĖL DAUGIAMEČIO BALTIJOS JŪROS IŠTEKLIŲ VALDymo IR ŽVEJYBOS PLANO

Europos Parlamento ir Tarybos susitarimas dėl daugiamečio Baltijos jūros išteklių valdymo ir žvejybos plano pasiūlymo buvo svarbus žingsnis siekiant BŽP tikslų. Plane nurodyti DTL tikslai ir atskiriems ištekliams nustatyti tų tikslų įgyvendinimo terminai, taip pat su tais tikslais suderinami mirtingumo dėl žvejybos intervalai (angl. santr. F_{MSY}).

¹ Kaip reikalaujama pagal 2013 m. gruodžio 11 d. Reglamento (ES) Nr. 1380/2013 15 straipsnio 14 dalį ir 50 straipsnį (OL L 354, 2013 12 28).

² Tarptautinės jūrų tyrinėjimo tarybos (angl. santr. ICES) ir, jei taikoma, Žuvininkystės mokslo, technikos ir ekonomikos komiteto (angl. santr. STECF) bei Bendrosios Viduržemio jūros žvejybos komisijos (angl. santr. GFCM) Mokslo patariamojo komiteto rekomendacijos.

³ Grindžiamas 2014 m. spalio 6 d. Komisijos pasiūlymu COM(2014) 614.

⁴ Išskyrus paprastųjų tunų išteklius.

Šie mokslinėse rekomendacijose⁵ numatyti intervalai apima visų lygių mirtingumą dėl žvejybos, kuris ilgainiui Baltijos jūroje užtikrins DTL.

F_{MSY} intervalai yra dviejų dalių. Įprastomis aplinkybėmis žvejybos galimybės turėtų būti nustatomos pagal mažesniųjų verčių F_{MSY} intervalo dalį. Į didesniųjų verčių intervalo dalį atsižvelgiama, kai BLSK nustatomi išskirtinėmis aplinkybėmis⁶, t. y. jei remiantis mokslinėmis rekomendacijomis arba įrodymais tai būtina siekiant mišriajai žvejybai nustatytą BŽP tikslą arba jei dėl tos pačios rūšies arba kelių rūšių žuvų išteklių dinamikos ištekliams gresia didelė žala. Viršutinė intervalo dalis taip pat gali būti naudojama siekiant, kad mažiau (ne daugiau kaip 20 proc.) svyruotų kiekvienų metų BLSK. Jei ištekliai nebesiekia mokslininkų nustatytų lygių, taikomos numatytos atkuriamosios priemonės, kuriomis išteklius siekiama atkurti iki tokio lygio, kuris viršytų ilgalaikį DTL užtikrinantį lygį.

Šis susitarimas yra didelis laimėjimas įgyvendinant BŽP, nes daugiamečių planų priėmimas yra jos prioritetas. Komisija ketina paspartinti pasiūlymų dėl kitoms ES jūrų baseinams taikomų daugiamečių planų rengimą.

ŽVEJYBA VIDURŽEMIO JÜROJE

Komisija vis dar labai susirūpinusi dėl Viduržemio jūros išteklių. Daugelis vertintų išteklių žvejojami gerokai viršijant apskaičiuotą DTL ribą. Iki 2020 m. pasiekti DTL tikslą daugelio Viduržemio jūros išteklių atveju bus labai sunku. Komisija paragino visus suinteresuotuosius subjektus imtis skubių veiksmų, kuriais būtų galima iš esmės pakeisti dabartines su laimikiu ir biomase susijusias tendencijas⁷. Visos susijusios šalys (valstybės narės, tarptautinės organizacijos, kaip antai Bendrosios Viduržemio jūros žvejybos komisija (angl. santr. GFCM), suinteresuotieji subjektai) turi prisiimti atsakomybę ir parengti konkrečias tausumo užtikrinimo priemones.

Komisija ir toliau per GFCM skatins imtis veiksmų, skirtų išteklių, kuriais es dalijasi drauge su trečiosiomis valstybėmis (pvz., Sicilijos sąsiaurio priedugnio žuvų ar Jonijos ir Egejo jūrų mažų pelaginių ir priedugnio žuvų išteklių), būklei pagerinti, ir sparčiau rengs ES daugiamečių planų, skirtų ištekliams, kuriuos žvejoja beveik vien tik ES žvejai (Adrijos jūros mažų pelaginių žuvų ir Viduržemio jūros vakarinės dalies priedugnio žuvų išteklių), pasiūlymus. Tuo pat metu valstybės narės turėtų skubiai užbaigti nacionalinių valdymo planų⁸, kuriuose įtraukti DTL tikslai, peržiūrą.

2017 M. BENDRŲ LEIDŽIAMŲ SUŽVEJOTI KIEKIŲ (BLSK) PASIŪLYMAI

Ištekliai, kurių DTL grindžiamas vertinimas atliktas

Kad ne vėliau kaip iki 2020 m. būtų pasiekti DTL tikslai, turi padidėti išteklių, kurių žvejybos lygis atitinka DTL, skaičius. Šiuo atžvilgiu Komisija paprašė mokslinių patariamųjų įstaigų stebėti mirtingumo dėl žvejybos pokyčius ir išteklių būklę visuose ES jūrų baseinuose atsižvelgiant į 2020 m. DTL tikslą.

Svarbus žingsnis siekiant šio tikslo yra Komisijos ketinimas siūlyti tokius BLSK, kurie padėtų DTL tikslą pasiekti iki 2017 m. Todėl reikia, kad Taryba įsipareigotų savo sprendimus derinti su šiuo ketinimu. Laikantis DTL ribos galima neribotą laiką žvejoti didžiausią kiekį žuvų nedarant žalos ištekliams.

⁵ Pateiktose ICES.

⁶ Su sąlyga, kad išteklių lygis viršija lygį, kuriam esant galima tuos išteklius žvejoti neviršijant DTL.

⁷ 2016 m. vasario mėn. Katanijoje vykusiame aukšto lygio seminare išteklių būklės Viduržemio jūroje klausimais.

⁸ Priimtų pagal Reglamento (EB) Nr. 1967/2006 19 straipsnį.

Komisija ketina rengdama 2017 m. BLSK pasiūlymus ištekliais, kurie įvertinti remiantis DTL (išskyrus Baltijos jūros ištekliais), naudoti turimas tikslias DTL vertes, kol bus priimti nauji daugiamečiai planai, skirti kitų jūrų baseinams.

Vėlavimas pasiekti DTL lygį iki 2017 m. galėtų būti priimtinas tik tinkamai pagrįstomis aplinkybėmis, t. y. jei labai smarkiai sumažinus žvejybos galimybes kiltų didelė grėsmė atitinkamų žvejybos laivynų socialiniam ir ekonominiam tvarumui. Komisija tikisi, kad šiais išimtiniais atvejais atitinkamos valstybės narės pateiks akivaizdžius tokios socialinio ir ekonominio poveikio įrodymus.

Didėjant žuvų išteklių, kurie žvejojami laikantis DTL ribos, stiprėjant ištekliais ir atsirandant didesnio laimikio perspektyvai gerėja ir bendrieji ES laivyno ekonominės veiklos rezultatai. Paminėtinas pavyzdys, kaip tausi žvejyba gali padidinti pelną, yra Šiaurės jūros paprastųjų jūrų liežuvių ir jūrinių plekšnių žvejyba. Ėmus taikyti šių išteklių valdymo planą, pagal kurį laikytasi DTL lygio, jūrines plekšnes žvejojantys laivynai smarkiai pagerino savo ekonominės veiklos rezultatus. Nuo tada, kai šie ištekliai naudojami laikantis DTL lygio, visuose laivynų segmentuose, ypač Didžiosios Britanijos ir Nyderlandų tralerių, padidėjo vienam pastangos vienetui tenkantis iškraunamų žuvų kiekis ir vertė. Teigiama ekonominė tendencija stebima ir kai kuriuose juodadėmių menkių žvejybą vykdančiuose laivynuose. Išsamesnė informacija pateikiama prie šio komunikato pridėtame Komisijos tarnybų darbiname dokumente.

Turėtų būti taikomi žvejybą laikantis 2017 m. DTL tikslo atitinkantys galiojantys daugiamečiai planai. Tais atvejais, kai planai nebeatitinka DTL tikslo, pvz., jų tikslas yra nepakankamo užmojo, Komisija ketina priimti 2017 m. DTL tikslu grindžiamą BLSK pasiūlymus.

Komisija toliau sieks susitarti su partneriais, kad tas pats principas būtų taikomas ištekliais, kuriais dalijamasi su trečiosiomis valstybėmis (ir kurie įvertinti atsižvelgiant į DTL). Dėl išteklių, kurie valdomi per regionines žuvininkystės organizacijas, Komisija ketina laikytis požiūrio, išdėstyto toms organizacijoms skirtuose Tarybos derybiniuose nurodymuose, kurie parengti laikantis tų pačių standartų ir principų, kurių laikosi ES.

Kiti ištekliai

Jei išsamus DTL grindžiamas išteklių vertinimas neatliktas, atsižvelgiama į alternatyvius parametrus. BLSK pasiūlymai bus grindžiami turimomis biologinėmis rekomendacijomis, nekeliant grėsmės išteklių išsaugojimui. Esama įvairių su tokiais ištekliais susijusių atvejų.

Ištekliai, kurių duomenų pakanka, kad būtų galima nustatyti DTL pakaitinį rodiklį

Atliekant šių išteklių vertinimus suformuluotos pokyčių prognozės ir Tarptautinė jūrų tyrinėjimo taryba (angl. santr. ICES) pateikė kiekybinę rekomendaciją dėl laimikio⁹. Bus laikomasi panašaus požiūrio, kaip ir išteklių, kurių išsamus DTL grindžiamas vertinimas yra atliktas, atveju.

Ištekliai, kurių tendencijos įvertintos atliekant tyrimus arba kuriems nustatyta laimikio sužvejavimo laiko eilutė

Jei DTL grindžiamas vertinimas neatliktas, teikiama mokslinė rekomendacija dėl siūlomo leidžiamo laimikio apribojimų. Dėl šių išteklių Komisija naudosis ICES rekomendacijomis ir, taikydama atsargumo principą, kiekvieną atvejį nagrinės atskirai, jei reikės, siūlydama proporcingą mažinimą.

Ištekliai, dėl kurių stabilumo daromos prielaidos

⁹ Grindžiamą DTL pakaitiniu rodikliu.

2013 m. Taryba nusprendė iki 2018 m. išlaikyti nepakitusį 26 išteklių BLSK, nebent biologinėse rekomendacijose būtų raginama jį patikslinti. Šių išteklių žuvis paprastai naudojamos kaip priegauda, jų kvotos menkai išnaudojamos, jie neturi didelės ekonominės reikšmės ir apie jų būklę turima mažai informacijos. Komisija taip pat ketina laikytis šio požiūrio atsižvelgdama į galimus ICES nurodymus atlikti peržiūrą ir siūlydama patikslintus BLSK, jei to reikėtų pagal tas rekomendacijas.

Ištekliai, dėl kurių biologinių rekomendacijų nepateikta

Jei biologinių rekomendacijų neturima, atitinkami BLSK turėtų būti grindžiami atsargumo principu ir turėtų būti sistemingi, pagal iš anksto nustatytus kriterijus ir skaidriai taikomi laikantis BŽP reglamento 2 straipsnio 2 dalies. ICES tęsia darbą siekdama parengti kitų priemonių, kuriomis būtų galima užpildyti dabartines spragas.

BLSK ir įpareigojimas iškrauti visą laimikį

Pagal BŽP taisykles išteklių, kuriuos žvejojant taikomas įpareigojimas iškrauti laimikį, žvejybos galimybės turėtų būti nustatomos atsižvelgiant į sužvejojamą, o ne iškraunamą kiekį, remiantis biologinėmis rekomendacijomis. Tai neturi trukdyti siekti DTL tikslo ar padidinti žuvų mirtingumo dėl žvejybos.

Veiklos vykdytojų ir valstybių narių atsiliepimuose pabrėžiama šių BLSK tikslinimo svarba siekiant išvengti vadinamųjų žvejybą stabdančių žuvų rūšių efekto, kai visiškai išnaudojus vienų išteklių kvotą gali tekti nutraukti žvejybą, nors kitų išteklių kvotos dar neišnaudotos. BLSK tikslinimas yra dalis bendro priemonių, kuriomis siekiama įvykdyti įpareigojimą iškrauti laimikį, rinkinio, kurį, be kita ko, sudaro keitimosi kvotomis strategijos ir tebevykdomas ribotas žuvų išmetimas į jūrą, taikant išgyvenamumu grindžiamą išimtį ir *de minimis* išimtį. Techninių priemonių tikslinimui ir regioninėms selektyvumo pritaikymo ir vengimo strategijoms taip pat turi tekti svarbus vaidmuo siekiant ateityje išvengti žvejybą stabdančių žuvų rūšių efekto. Komisijos pasiūlymas dėl naujų techninių priemonių sistemos¹⁰ padės dar labiau sumažinti šią problemą.

Įvairių jūrų baseinams priklausančių valstybių narių grupės rengiasi tolesniam laipsniškam įpareigojimo iškrauti laimikį taikymui 2017 m. – tikimasi, kad šis įpareigojimas bus pradėtas taikyti ir kitiems reikšmingiems ištekliams, pagal kuriuos apibrėžiama žvejyba, nurodyta 2014 m. BŽP reglamento 15 straipsnio 1 dalyje. Kaip ir 2016 m., Komisija ketina siūlyti patikslintus išteklių, kuriems nuo 2017 m. bus taikomas įpareigojimas iškrauti laimikį, BLSK. Metodą, kurį naudojo praėjusiais metais tikslindama BLSK, Komisija pateiks apsvaistyti STECF, kad šis pateiktų rekomendaciją. Jei patvirtintų arba išsamių žuvų išmetimo į jūrą duomenų nėra, Komisija ketina BLSK patikslinimus apskaičiuoti remdamasi duomenų ekstrapoliacijomis, jei tai metodiškai priimtina.

Jei įpareigojimas iškrauti laimikį tam tikriems ištekliams ar laimikiams bus pradėtas taikyti vėlesniais metais, 2017 m. tikslinti tų išteklių ar laimikių BLSK nereikia. Jei numatoma tikslinti kartu su tarptautiniais partneriais (trečiosiomis valstybėmis, regioninėmis žuvininkystės organizacijomis) valdomų išteklių BLSK, tai bus atliekama su jais konsultuojantis ir derantis.

IŠTEKLIŲ BŪKLĖS KAITA

Pažanga siekiant DTL tikslo

Kad galėtų parengti pažangos siekiant DTL tikslo ataskaitą, STECF įvertino, kaip kiekvienos jūros baseino sekasi siekti atskirų išteklių DTL tikslų. Vertinime pateikiamos

¹⁰ COM(2016) 134 *final*, 2016 m. kovo 11 d.

nuorodos į išteklį, žvejojamų DTL lygiu, skaičių, bendrus mirtingumo dėl žvejybos lygius ir atitinkamus biomasės parametrus. Prie šio komunikato pridedamame Komisijos tarnybų darbiniam dokumente pateikiama išsami informacija apie 2016 m. STECF atliktą analizę¹¹.

Bendras ir regioninis vertinimas

STECF priėjo prie išvados, kad apskritai buvo padaryta tam tikra pažanga siekiant DTL tikslo¹². Visuose regionuose, kuriuose taikomi BLSK, ištekliai, kurie žvejojami viršijant DTL lygį, dalis smarkiai sumažėjo. Žvejyba¹³, palyginti su F_{MSY} , 2014 m. buvo 104 proc. (sumažėjo nuo 147 proc. 2003 m. ir 120 proc. 2008 m.). Geriausi rezultatai užfiksuoti Didžiojoje Šiaurės jūroje, kurioje 2014 m. laivynų nulemtas vidutinis mirtingumas dėl žvejybos buvo 92 proc., palyginti su F_{MSY} (148 proc. 2003 m. ir 123 proc. 2008 m.). Nepaisant ryškios mažėjimo tendencijos, kituose regionuose ir vykdam kitą žvejybą ištekliai vis dar peržvejojami, palyginti su F_{MSY} .

2015 m. Komunikato dėl žvejybos galimybių¹⁴ duomenimis, 2013 m. 32 iš 62 ištekliai, kurie įvertinti DTL atžvilgiu, žvejoti DTL lygiu¹⁵. Šių metų STECF ataskaitoje¹⁶ pateiktos analizės duomenimis, 2014 m. 31 iš 59 ištekliai, kurie įvertinti DTL atžvilgiu, žvejoti DTL lygiu¹⁷. Iš STECF ataskaitos, kurioje aptariami 2013 m. ir 2014 m. duomenys galima spręsti, kad ankstesnė ryški pažanga siekiant DTL tikslo pamažu lėtėja. Tai gali priklausyti ne vien nuo peržvejojimo, bet ir kintančių aplinkos sąlygų ar kitų biologinių veiksnių.

Tačiau dauguma Viduržemio ir Juodosios jūrų ištekliai yra peržvejojami ir (arba) jų būklė yra bloga. Pirmiausia tai pasakytina apie tuos Viduržemio jūros išteklis, kuriuos naudoja daugiausia arba tik ES veiklos vykdytojai.

Baltijos jūra

2016 metams nustatyti keturių Baltijos jūros ištekliai BLSK yra DTL lygio (vakarinės ir centrinės dalies atlantinių silkių ištekliai ir jūrinių plekšnių ištekliai) arba žemesnio nei DTL lygio (pagrindinio baseino atlantinių lašišų). Vakarinės dalies atlantinių menkių ištekliai BLSK, kuris keletą metų buvo sumažintas, 2016 m. vėl padidintas 20 proc., o ištekliai būklė toliau kelia susirūpinimą.

Botnijos įlankos atlantinių silkių BLSK sumažinus 24 proc., Rygos įlankos atlantinių silkių – 10 proc., šprotų – 5 proc. ir palikus ankstesnių metų Suomijos įlankos atlantinių lašišų BLSK, žvejybos lygis bus priartintas prie DTL lygio. Suomijos įlankos atlantinių lašišų ištekliai BLSK pagrįstas atsargumo principu, o rytinės dalies atlantinių menkių ištekliai pritaikytas metodas, naudojamas stokojant duomenų. Kad būtų galima dar pagerinti tų upių, kuriose lašišų mažiausia, ištekliai būklė, išlaikomas žemas pagrindinio baseino atlantinių lašišų BLSK.

¹¹ STECF ataskaita *Monitoring the performance of the Common Fisheries Policy* („Bendros žuvininkystės politikos įgyvendinimo stebėseną“), STECF-16-05 (2016 m. Jungtinių tyrimų centro mokslo ir politikos ataskaitos).

¹² STECF-16-05, 7 lentelė.

¹³ Modeliu grindžiamas bendras vidurkis. Išsamesnė informacija pateikiama prie šio komunikato pridedamame Komisijos tarnybų darbiniam dokumente.

¹⁴ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui ir Tarybai „Konsultacijos dėl 2016 m. žvejybos galimybių pagal bendrą žuvininkystės politiką“, COM(2015)239 *final*, 2015 6 2.

¹⁵ Remiantis 2014 m. ICES rekomendacija, grindžiama 2013 m. informacija apie išteklis.

¹⁶ STECF-16-05, 2, 3 ir 4 lentelės.

¹⁷ Remiantis 2015 m. ICES rekomendacija, grindžiama 2014 m. informacija apie išteklis.

Šiaurės jūra

Atlantinių menkių ištekliai 2016 m. pirmą kartą bus žvejojami DTL lygiu, tad BLSK galima padidinti 15 proc., o išteklį dydis šiuo metu grįžta prie praėjusio amžiaus devintojo dešimtmečio pradžioje užfiksuoto dydžio. 2016 m. juodadėmių menkių ir ledjūrio menkių BLSK vėl priderinti prie DTL lygio – juodadėmių menkių BLSK 30 proc. padidintas, o ledjūrio menkių 6 proc. sumažintas. Skagerako sąsiauryje, Fladenio rajone, Forto fjorde ir Mario fjorde taikomas omarų BLSK suderintas su DTL lygiu.

Visi kiti ištekliai žvejojami viršijant F_{MSY} arba jie nėra įvertinti DTL atžvilgiu. Kategato sąsiaurio atlantinių menkių išteklį būklė išlieka prasta, tačiau biomasė nuo 2009 m. padidėjo.

Šiaurės rytų Atlanto pelaginių žuvų ištekliai

Daugelis atlantinių silkių išteklį (Šiaurės jūroje, Airijos jūroje ir Keltų jūroje) žvejojami DTL lygiu, laikantis atitinkamų tiems ištekliais nustatytų 2016 m. BLSK. Pietų ir vakarų Atlanto paprastųjų stauridžių būklė taip pat gera, o jų BLSK leidžia 2016 m. žvejoti DTL lygiu.

Remiantis 2014 m. Farerų salų, Norvegijos ir ES susitarimu dėl tausaus atlantinių skumbrių išteklį valdymo ir atsižvelgiant į 2016 m. ICES pateiktą valdymo strategiją, susitarta 2016 m. taikyti 20 proc. už 2015 m. lygį mažesnę BLSK. Žvejyba ir toliau viršija F_{MSY} . Pakrantės valstybės nėra nieko sutarusios dėl šiaurinių žydrųjų merlangų. ES ir Farerų salos savo vienašales kvotas grindė F_{MSY} lygiu, o Norvegija ir Islandija – didesniais skaičiais. 2016 m. ši žvejyba gerokai viršys F_{MSY} . Dėl prie Skandinavijos esančios Atlanto vandenyno dalies atlantinių silkių išteklį pakrantės valstybės nėra nieko sutarusios, tačiau visos penkios šalys sutiko savo vienašales kvotas grįsti F_{MSY} lygiu. Dėl didesnės Farerų salų vienašalės kvotos 2016 m. ši žvejyba šiek tiek viršys F_{MSY} .

Pirėnų Atlanto regionas ir Biskajos įlanka

Šiaurinės dalies europinių jūrinių lydekų ištekliai toliau didėja. Pietinės dalies europinių jūrinių lydekų ir megrimų išteklį būklė viršija saugias biologines ribas, tačiau žvejojama viršijant DTL lygį. Velniažuvinų išteklį būklė yra gera, jie žvejojami tausiai. Omarų ištekliai (Kantabrijos jūroje ir prie šiaurinių Iberijos pusiasalio krantų) tebėra išeikvoti, tačiau pietinių išteklį būklė pastovi arba gerėja.

Biskajos įlankoje ančiuvių ištekliai žvejojami tausiai, jų reprodukcinis pajėgumas nesumažėjęs, o dydis viršija pastarųjų metų vidurkį. Pastaruoju metu padidėjo paprastųjų jūrų liežuvių mirtingumas dėl žvejybos, tačiau išteklį dydis atitinka saugias ribas. Iš Biskajos įlankos ir Pirėnų Atlanto regiono jūrų išteklį įvertinti vos keli.

Rajonas į vakarus nuo Škotijos, Airijos jūra ir Keltų jūra

Juodadėmių menkių išteklį, esančių į vakarus nuo Škotijos ir Airijos jūroje, padėtis gerėja, o atlantinių menkių ir paprastųjų merlangų išteklį lygis tebėra žemas, žuvų mirtingumas dėl žvejybos – aukštas, be to, jų daug išmetama į jūrą. Valstybės narės kartu su pramonės sektoriumi parengė techninių priemonių, kuriomis būtų galima sumažinti atlantinių menkių mirtingumą ir išvengti nepageidaujamos priegaudos (pvz., Airijos jūroje). Prireiks didelių pastangų potencialiems įpareigojimo iškrauti laimikį vykdymo sunkumams įveikti. Reikia daugiau pastangų žinioms apie kai kuriuos išteklis (pvz., paprastųjų merlangų ir atlantinių menkių VI rajone ir Airijos jūros atlantinių menkių) pagerinti ir jų analitiniais vertinimais patobulinti.

Keltų jūros atlantinių menkių ir juodadėmių menkių BLSK sumažinti, nes pastaruoju metu passpartėjęs išteklų pasipildymo tempas pradėjo lėtėti. 2013 m. pagerėjus atlantinių menkių išteklų pasipildymui 2017 m. turėtų padidėti jų biomasė. Juodadėmių menkių išmetimas į jūrą išlieka problema, nors jo mastas sumažėjo, be kita ko, įvedus privalomą šių žuvų vengimo įtaisų naudojimą. Smarkiai padidintas paprastųjų merlangų, kurių atžvilgiu 2016 m. pradedamas taikyti įpareigojimas iškrauti laimikį, BLSK. Šiuo metu DTL grindžiamos rekomendacijos pateiktos dėl didžiosios dalies omarų išteklų. Porkupino seklumoje norveginių omarų ištekliai toliau valdomi taikant papildomo BLSK ir sezoninio žvejybos draudimo priemonės.

Kai kurių išteklų, įskaitant atlantinių menkių Airijos jūroje ir omarų kai kuriose IX rajono dalyse, dydis yra itin mažas. Paprastųjų jūrų liežuvių ištekliai rytinėje Lamanšo sąsiaurio dalyje vis dar prastos būklės, todėl 2015 m. pradėta įgyvendinti jų valdymo strategija.

Giliavandenių žuvų rūšys

Giliavandenių žuvų išteklų žvejybos galimybės nustatomos kas dvejus metus. Lapkričio mėn. bus deramasi dėl 2017 m. ir 2018 m. BLSK. Komisija stebi, kaip valstybės narės vykdo 2015 ir 2016 metams prisiimtus įsipareigojimus ir toliau atsižvelgs į individualias išteklų charakteristikas.

Viduržemio ir Juodoji jūros

Tam tikrus Viduržemio jūros žuvų išteklis daugiausia žvejoja ES žvejybos laivai, o kiti ištekliai žvejojami kartu su ES nepriklausančių valstybių laivais. *Bendras peržvejavimo lygis F_{MSY} viršija dviem trimis kartais*¹⁸. Apie 9 proc. išteklų žvejojami žemiau DTL lygio ir 9 proc. išteklų naudojami apytikriai DTL lygiu¹⁹. Pastaruoju metu padėtis pagerėjo, tačiau vis dar yra daug išteklų, kurių būklė nežinoma. Šiuo metu tokių išteklų, kaip europinių jūrinių lydekų, europinių barzdočių, juodapilvių jūrų velnių ir šiaurinių žydrųjų merlangų, žuvų mirtingumo dėl žvejybos lygis net šešis kartus viršija DTL. Komisija siekia surinkti patikslintus duomenis apie visus susijusius išteklis ir paprašė STECF pateikti rekomendacijas dėl naujų išteklų.

Išteklų, kuriais ES dalijasi su trečiosiomis valstybėmis, situacija dar sudėtingesnė. Šiuo metu rengiamos ES ir tarptautinio lygmens priemonės, kurias taikant būtų siekiama DTL tikslų.

Kalbant apie perėjimo prie DTL lygio ekonominį poveikį, paminėtina, kad potenciali tausios žvejybos ekonominė nauda pastebėta ne tik Šiaurės jūroje ir Atlanto vandenyne, bet ir Viduržemio jūroje, kurios ištekliai ypač smarkiai išsekinti, o jų mirtingumas dėl žvejybos turi smarkiai sumažėti, kad nesiektų F_{MSY} .

Yra pavyzdžių, kaip Viduržemio jūroje žvejojant išteklis tokiu lygiu, kuris suderinamas su DTL tikslu, laivyno veiklos rezultatai gerėja (ypač iškrovimo veiklos – pietinėje ir centrinėje Tirėnų jūros dalyse iškraunama daugiau giliavandenių rožinių krevečių ir barzdočių). Kadangi žvejyba Viduržemio jūroje itin mišraus pobūdžio, išteklų atsikūrimo poveikis pelnui ir užimtumui dėl įvairių priežasčių, įskaitant rinkos sąlygas ir kainų svyravimus, regimas ne iš karto.

¹⁸ Išsamesnė informacija pateikiama prie šio komunikato pridedamame Komisijos tarnybų darbiniam dokumente.

¹⁹ Vienas sardinių išteklis į pietus nuo Sicilijos ir vienas giliavandenių rožinių krevečių išteklis Ligūrijos jūroje ir šiaurinėje Tirėnų jūros dalyje.

Aukšto lygio susitikime Viduržemio jūros išteklių būklės klausimais (vykusiame 2016 m. vasario mėn. Katanijoje) sutarta, kad reikia imtis skubių veiksmų išteklių būklės blogėjimo tendencijoms nukreipti priešinga linkme, atsižvelgiant į didelį uždavinį iki 2020 m. pasiekti visų išteklių DTL lygį. Sutarta, kad valstybės narės ir suinteresuotieji subjektai turi bendradarbiaudami su Komisija nustatyti pagrindinius išteklius ir žvejybos rūšis, dėl kurių reikia imtis veiksmų, kiekvienam jų skirtas tinkamas priemonės ir terminus, iki kurių mažėjimo tendencijos turi būti nukreiptos priešinga linkme: nustatytos priemonės, susijusios su dabartinių taisyklių įgyvendinimu ir vykdymo užtikrinimu, gausesniu duomenų rinkimu, jų prieinamumu ir analize.

Juodosios jūros išteklių administravimo ir valdymo sunkumų iš dalies kyla dėl to, kad tais ištekliais dalijamasi su trečiosiomis valstybėmis. Siekdama pagerinti padėtį, Komisija toliau dirbs su valstybėmis narėmis ir GFCM.

ĮPAREIGOJIMO IŠKRAUTI LAIMIKĮ VYKDYMO ATASKAITA²⁰

Reglamentu 2015/812 (Bendruoju reglamentu)²¹ nustatytas įpareigojimas Komisijai kasmet teikti įpareigojimo iškrauti laimikį vykdymo ataskaitą²². Ši ataskaita apima 2015 m. ir yra grindžiama iš valstybių narių, patariamųjų tarybų ir kitų šaltinių (pramonės asociacijų, nevyriausybinų organizacijų) gauta informacija.

Apskritai valstybės narės naudoja įvairiausio pobūdžio priemones *įpareigojimo iškrauti laimikį vykdymui skatinti*, įskaitant interneto svetaines, diskusijų forumus, mokomuosius leidinius ir konsultacijas dėl naujų reikalavimų. Kai kurios valstybės narės vykdo aktyvią informacinę veiklą, kitos koreguoja nacionalines licencijų sistemas ir kvotų valdymą arba sprendžia, kaip supaprastinti žvejybos valdymą ir sumažinti žvejams tenkančią reguliavimo našta. Pramonės subjektams suprasti įpareigojimus sutrukdė su Bendruoju reglamentu susiję vėlavimai.

Kai kurios valstybės narės iki Bendrojo reglamento priėmimo vėlavo užtikrinti *kontrolės ir atitikties* nuostatų vykdymą, tačiau apskritai įgyvendinimas pradėtas 2015 m. sausio mėnesį. Tai padėjo sukaupti įpareigojimo iškrauti laimikį realaus įgyvendinimo patirties, nepaisant abejonių dėl vykdymo užtikrinimo valstybėse narėse. Kontrolės ir atitikties užtikrinimo nuostatos iš esmės buvo buvo įgyvendinamos mokantis iš praktinės patirties ir suteikiant tobulinimo ir koregavimo galimybių. Europos žuvininkystės kontrolės agentūra teikė paramą, o rengdamos jungtinės veiklos planus valstybės narės bendradarbiavo tarpusavyje. Valstybės narės regioniniu lygmeniu nustato riziką ir rengia su ja susijusias stebėsenos ir vykdymo užtikrinimo strategijas, kuriomis siekia sudaryti vienodas veiklos sąlygas. Pranešimų apie pažeidimus pateikta nedaug.

Rengdamosi įpareigojimą iškrauti laimikį 2016 m. pradėti taikyti priedugnio žvejybai, pramonė ir institucijos bendradarbiauja išbandydamos kontrolės priemones (pvz., elektroninę nuotolinę stebėjimo įrangą ir vaizdo stebėjimo kameras), analizuodamos paskutines žvejybos operacijas, kad galėtų įvertinti reikalavimų nesilaikymo riziką, ir žvejojamos bandomuosius laimikius, visų pirma rizikos vertinimo planų tikslais. Kai kuriuose regionuose surengtos diskusijos dėl galimybės vienos rūšies žuvis įskaičiuoti į kitos rūšies kvotą.

Tokiame ankstyvame įpareigojimo iškrauti laimikį vykdymo etape dar labai sunku įvertinti jo socialinį ir ekonominį poveikį. Šiuo metu vykdomi keli ekonominio vertinimo

²⁰ Visos ES pakrantės valstybės narės pateikė ataskaitas, savo nuomones pateikė BALTFISH ir PelAC forumai, Pietvakarių vandenų patariamoji taryba, Šiaurės jūros patariamoji taryba ir Viduržemio jūros patariamoji Taryba.

²¹ 2015 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2015/812.

²² Reglamentas (ES) Nr. 2013/1380 dėl BŽP 15 straipsnio 14 dalis.

projektai. Ataskaitose kalbama apie galimą darbo krūvio padidėjimą (dėl nepageidaujamos priegaudos tvarkymo ir transportavimo) ir pažymima, kad pardavus neverslinio dydžio žuvis gautų pajamų dažnai nepakanka papildomoms išlaidoms padengti. Mažų pelaginių žuvų žvejybos laivų atstovai ataskaitose teigia, kad sužvejojus didelius kiekius tų rūšių, kurių kvotos jie neturi, žuvų, patiriama nuostolių, pramonės subjektai savo ruožtu pabrėžia, kad lizingas šiuo metu kur kas brangesnis nei anksčiau.

Dėl poreikio pritaikyti *darbo sąlygas laivuose ir žuvų talpyklas* pateikta mažai konkrečių nurodymų, tačiau iš tam tikros informacijos galima spręsti apie konkrečius poreikius, kaip antai peržiūrėti žvejybos praktiką, kad būtų užtikrinti pakankami poilsio intervalai įgulos nariams, ir su laivo stovumu susijusius aspektus. Žvejybos traleriams šaldytuvams prireiks tokių pakeitimų, kaip įtaisyti groteles ant jūros vandens išleidimo angų (kad žuvys nebūtų išpumpuojamos) arba uždaryti žuvų išmetimo į jūrą latakus.

Iškrautos neverslinio dydžio žuvys negali būti naudojamos tiesiogiai žmonėms vartoti. Potencialūs tokių žuvų panaudojimo būdai priklauso nuo (vietos) rinkų ir pirkėjų arba perdirbimo įmonių poreikių. Tikimasi, kad valstybės narės padės pramonei ieškoti naujų tokių žuvų realizavimo būdų (panaudojant ir Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondo finansavimą). Ko kas negauta informacijos apie jokių rimtesnių veiksmus. Valstybės narės prašė išsamiau paaiškinti, ką reiškia „tiesiogiai žmonėms vartoti“ ir Komisija sudarė sąlygas dialogui šiuo klausimu. Tikimasi, kad didesnis selektyvumas ir vengimas ilgainiui padės dar sumažinti nepageidaujamos priegaudos kiekius.

Atsižvelgiant į įpareigojimo iškrauti laimikį taikymo pradžią 2007–2013 m. Europos žuvininkystės fondo lėšomis finansuotas tam tikras *uosto infrastruktūros* projektų skaičius. Neseniai priimtose Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondo 2014–2020 m. veiksmų programose numatyta įpareigojimo iškrauti laimikį vykdymo parama.

Šiame ankstyvame įpareigojimo iškrauti laimikį taikymo pelaginių žuvų žvejybai ir žvejybai Baltijos jūroje etape dar nepranešta nei apie jokių *didelių sunkumų*, nei apie ryškesnį poveikį žvejybos operacijoms. Baltijos jūros daugiamečiame plane numatytas dabartinio pramoninėje pelaginių žuvų žvejyboje leistino nuokrypio sutartas tikslinimas padės spręsti su, kaip teigiama, praktiškai neįmanomais tvarkyti dabartiniais kiekiais susijusias problemas.

Bendrai tariant, pramonė ir administracijos kol kas deda dideles pastangas, kad būtų įvykdyti įpareigojimo iškrauti laimikį reikalavimai. 2016 m. įpareigojimą iškrauti laimikį pradėjus taikyti priedugnio žuvų žvejybai pagrindiniu iššūkiu sėkmingam įpareigojimo vykdymui tampa vadinamosios žvejybą stabdančios žuvų rūšys. Pramonės subjektai nuogąstauja, kad dėl tų rūšių gali sumažėti arba vėluoti keitimasis kvotomis, kuris yra svarbi prisitaikymo prie išpareigojimo iškrauti laimikį priemonė. Šia problemą sumažinti turėtų padėti įvairių BŽP numatytų įgyvendinimo priemonių derinys. Tačiau valdytojai ir pramonės subjektai, ieškodami optimalaus esamų priemonių derinio, padėsiančio užtikrinti įpareigojimo iškrauti laimikį praktinį įgyvendinimą ir perspektyvumą, turės bendradarbiauti tarpusavyje. Išsamesnė informacija pateikiama prie šio komunikato pridedamame Komisijos tarnybų darbiname dokumente.

IŠVADA

Komisija ketina tęsti didelio užmojo 2014 m. BŽP įgyvendinimą ir teikti daugiausia tokius 2017 m. žvejybos galimybių pasiūlymus, kurie atitinka BŽP numatytus DTL tikslus, siekdama užtikrinti, kad tie tikslai būtų pasiekti kuo greičiau. Pirmojo pagal 2014 m. BŽP priimto daugiamečio plano taikymas sudaro sąlygas laipsniškam šios prioritetinės valdymo priemonės taikymui ir kitų Sąjungos jūrų baseinuose, taip padedant siekti pagrindinių BŽP tikslų.

Europos Sąjunga ir jos laivynai ir toliau daro pažangą siekdami, kad žvejyba taptų tausesnė ir būtų laiku įgyvendintas DTL tikslas. Nors pažanga šiauriniuose vandenyse iš pažiūros sulėtėjo, nėra priežasčių manyti, kad 2020 m. DTL tikslo įgyvendinimui kyla grėsmė, nes mirtingumas dėl žvejybos šiuose vandenyse ir toliau mažėja. Viduržemio jūroje padėtis visiškai kitokia – čia tiek su žiniomis apie išteklius, tiek su tvariu išteklių naudojimu susijusi pažanga vyksta labai lėtai. Tose srityse, kuriose daroma mažiausia pažanga, Sąjunga turi dėti daugiau pastangų.

Nuo įpareigojimo iškrauti laimikį taikymo pradžios 2015 m. nei valstybės narės, nei suinteresuotieji subjektai kol kas nepranešė apie jokiais didesnes su jo vykdymu susijusias problemas. Tačiau ateityje dar laukia įvairūs sunkumai, kuriems įveikti prireiks tiek pramonės subjektų, tiek administracijų vieningų pastangų.

TVARKARAŠTIS

Toliau pateikiamas numatomas darbų tvarkaraštis.

Mėnesiai	Veiksmas
Birželis–rugsėjis	Viešosios konsultacijos dėl komunikato
Gegužė / birželis / spalio	ICES rekomendacijos dėl išteklių
Liepa	Seminaras su suinteresuotaisiais subjektais rekomendacijų dėl išteklių tema
Rugsėjis	Baltijos jūrai skirtų BLSK pasiūlymų priėmimas
Spalis	Tarybos susitikimas dėl Baltijos jūrai skirtų BLSK
	Giliavandenių žuvų išteklių BLSK pasiūlymų priėmimas
Lapkritis	Tarybos susitikimas dėl giliavandenių žuvų išteklių BLSK
	Atlanto vandenynui, Šiaurės jūrai ir Juodajai jūrai skirtų BLSK priėmimas
Gruodis	Tarybos susitikimas dėl Atlanto vandenynui, Šiaurės jūrai ir Juodajai jūrai skirtų BLSK